

Sygn. akt VI U 4850/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2015 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania : małoletniego D. K. reprezentowanego przez

przedstawiciela ustawowego ojca R. K.

od decyzji : Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 3 października 2012 r. znak: (...)

w sprawie: małoletniego D. K. reprezentowanego przez

przedstawiciela ustawowego ojca R. K.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę rodzinną

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje małoletniemu D. K. prawo do renty rodzinnej od dnia (...)

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 4850/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 października 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpoznaniu wniosku małoletniego D. K. - reprezentowanego przez ojca R. K. o rentę rodzinną – odmówił wnioskodawcy prawa do renty rodzinnej. W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy – powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227), w tym na art.65 tej ustawy – wskazał, iż prawo do renty rodzinnej przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, które w chwili śmierci spełniała jeden z następujących warunków:

- ma okres zatrudnienia nie krótszy niż wymagany do uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy, t.j. 5 lat pracy w ostatnim dziesięcioleciu (do ostatniego 10-lecia nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy) oraz niezdolności do pracy (zgon) powstała w czasie zatrudnienia lub w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia;

- miała okres zatrudnienia wynoszący łącznie co najmniej 20 lat, w tym 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w ostatnim dziesięcioleciu, bez względu na to, czy niezdolność do pracy (zgon) powstała po upływie 18 miesięcy od ustania zatrudnienia;

- nie pozostawała w chwili śmierci w zatrudnieniu, jeżeli osoba ta miała ustalone prawo do emerytury lub renty albo spełniała warunki do uzyskania jednego z tych świadczeń lub pobierała zasiłek emerytalny albo świadczenie przedemerytalne.

Ponadto organ rentowy wyjaśnił, że udokumentowano staż pracy zmarłej wynoszący 24 lata, 8 miesięcy i 24 dni. W dziesięcioleciu przed zgonem t.j. od 14 sierpnia 2002r. do 13 sierpnia 2012r. udokumentowano 4 lata, 8 miesięcy i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych, t.j.:

- okresy składkowe: 3 lata, 6 miesięcy i 11 dni, t.j.: od 1 marca 2004r. do 31 lipca 2004r., od 2 sierpnia 2004r. do 28 lutego 2005r. (z wyodrębnieniem okresów nieskładkowych), od 1 marca 2005r. do 17 marca 2005r., od 31 marca 2005r. do 30 marca 2006r., od 31 sierpnia 2006r. do 9 kwietnia 2008r.;
- okresy nieskładkowe: 1 rok, 2 miesiące i 4 dni t.j. (okresy nieskładkowe ograniczono do $\frac{1}{3}$ okresów składkowych) od 14 sierpnia 2002r. do 28 lutego 2004r., od 3 grudnia 2004r. do 20 stycznia 2005r.

W konkluzji organ rentowy stwierdził, że wniosek o rentę rodzinną załatwiony został decyzją odmowną ponieważ nie udokumentowano 5 lat w ostatnim dziesięcioleciu.

Odwołanie w imieniu małoletniego syna D. K. wniósł jego przedstawiciel ustawowy – ojciec R. K., domagając się uchylecia zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie D. K. prawa do renty rodzinnej po zmarłej w dniu (...). jego matce M. K. (1).

W uzasadnieniu odwołania powód twierdził, iż zmarła M. K. (1) osiągnęła okres składkowy i nieskładkowy wynoszący minimum 5 lat (o którym mowa w art.58 ust.1 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), a organ rentowy policzył w okresie jej zatrudnienia w Zakładzie Produkcyjno – Handlowym (...) w Ł. od 2 sierpnia 2004r. do 28 lutego 2005r. za dużo okresu nieskładkowego. Z dokumentów będących w posiadaniu powoda wynika bowiem, że w okresie zatrudnienia u tego pracodawcy M. K. (1) przebywała na urlopie macierzyńskim od 21 stycznia 2005r. do 28 lutego 2005r., a świadectwo pracy z dnia 28 lutego 2005r. nie zawiera żadnych informacji o okresach nieskładkowych. Odwołujący wskazał przy tym, iż zgodnie z art.6 ust.1 pkt 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okres pobierania zasiłku macierzyńskiego jest okresem składkowym. M. K. (1) przysługiwał na zasadzie art.180¹ § 1 Kodeksu pracy urlop macierzyński w wymiarze 8 tygodni czyli 56 dni, to jest od 21 stycznia 2005r. do 17 marca 2005r. Jakkolwiek okres od 1 marca 2005r. do 17 marca 2005r. został w całości uwzględniony w okresach składkowych, to – zdaniem odwołującego się – istnieje wątpliwość czy zaliczono również pierwszą część urlopu macierzyńskiego, kiedy M. K. (1) przebywała jeszcze w szpitalu (okres od 21 stycznia).

Na podstawie karty informacyjnej leczenia szpitalnego Szpitala im. (...) w B. pobyt w szpitalu trwał od 19 stycznia do 22 stycznia 2005r., zatem od 19 do 20 stycznia był to okres nieskładkowy (2 dni), a już od 21 stycznia (urlop macierzyński) okres składkowy.

Skarżący podnosił również, że w trakcie zatrudnienia w firmie w Ł. wystąpił także okres nieskładkowy związany z pobytem M. K. (1) w Szpitalu w W. w okresie od 3 grudnia 2004r. do 14 grudnia 2004r., przy czym nie jest on w posiadaniu innych dokumentów, z których by wynikał dłuższy okres nieskładkowy, zatem okres nieskładkowy to 13 dni (11 w szpitalu w W. i 2 dni przed urlopem macierzyńskim w Szpitalu w B.). Wobec powyższego z okresu zatrudnienia M. K. (1) wynoszącego 7 miesięcy należy wyliczyć okres nieskładkowy 13 dni.

Ponadto odwołujący się twierdził, że do okresu składkowego należy również wliczyć czas, za który zmarła M. K. otrzymała stypendium ze środków Funduszu Pracy w związku z uczestnictwem w szkoleniu organizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w N., gdyż zgodnie z art.6 ust.2 pkt 6 ustawy emerytalno – rentowej za okresy składkowe

uważa się okres pobierania zasiłku szkoleniowego wypłacanego z Funduszu Pracy. Okres ten – 18 dni – powinien być uwzględniony przez organ rentowy na podstawie art.58 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Odwołujący wnosił o uchylenie zaskarżonej decyzji i ponowne przeliczenie okresów składkowych oraz przyznania prawa do renty rodzinnej.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wnosił o jego oddalenie, powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, a odnosząc się do zarzutów podniesionych w odwołaniu wyjaśnił, że okres zatrudnienia M. K. (1) w Zakładzie Produkcyjno – Handlowym (...) w Ł. od 21 stycznia 2005r. do 28 lutego 2005r. został uwzględniony jako okres składkowy, co wynika z zaskarżonej decyzji. Zaliczony został również okres od 1 marca 2005r. do 17 marca 2005r.

Jednocześnie organ rentowy wyjaśnił, iż w jego ocenie brak jest podstaw do zaliczenia do okresów składkowych okresu od 25 kwietnia 2006r. do 12 maja 2006r. z uwagi na to, że za ten okres nie została opłacona składka na ubezpieczenia emerytalno – rentowe.

Z przedłożonego do akt zaświadczenia z dnia 27 sierpnia 2012r. wystawionego przez Starostę (...) wynika, iż M. K. (1) była zarejestrowana jako bezrobotna od 30 kwietnia 2001r. do 29 lutego 2004r. i od 23 lutego 2005r. do 14 lipca 2006r. i otrzymywała zasiłek dla bezrobotnych w następujących okresach: od 8 maja 2001r. do 31 grudnia 2001r., od 1 stycznia 2002r. do 7 maja 2002r., od 31 marca 2005r. do 31 grudnia 2005r. i od 1 stycznia 2006r. do 30 marca 2006r.

Sąd Okręgowy rozważył i ustalił, co następuje:

W dniu 10 września 2012r. R. K. - ojciec małoletniego D. K. (urodz. (...)) – złożył w pozwanym organie rentowym jako przedstawiciel ustawowy wniosek o rentę rodzinną dla syna po zmarłej w dniu (...) matce M. K. (1) (urodz. (...)). W dniu 3 października 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję odmawiającą przyznania prawa do renty rodzinnej, przy czym decyzja ta nie została poprzedzona postępowaniem orzecznictwem mającym na celu ustalenie daty powstania niezdolności do pracy M. K. (1) (okoliczności niesporne).

Spór między stronami koncentrował się na kwestii czy M. K. (1) spełniła konieczną przesłankę nabycia prawa do renty w postaci legitymowania się co najmniej 5 letnim okresem składkowym i nieskładkowym w ostatnim dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku o rentę rodzinną lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

A limine odwołać należy się do przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie t.j. Dz. U. z 2015r. poz.748) określających ustawowe przesłanki nabycia prawa do renty rodzinnej.

Zgodnie z art.65 ust.1 tej ustawy renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy (ust.2 art.65).

Kwestia czy zmarła M. K. (1) (matka powoda D. K.) spełniała warunki wymagane do uzyskania prawa do renty (niesporne jest, iż nie spełniała ona warunków do nabycia prawa do emerytury) wymaga odwołania się do unormowań z art.57 i art.58 w związku z art.12 i art.13 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z art.57 ust.1 renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art.6 ust.1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit b, pkt 4.6.7 i 9, ust.2 pkt 1, 3-8 i 9 lit a, pkt 10 lit a, pkt 11-12, 13 lit a, pkt 14 lit a i pkt 15-17 oraz art.7 pkt 1-3, 5 lit a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Przepisu ust.1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Wskazać należy w tym miejscu, iż warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w rozumieniu art.57 ust.1 pkt2 uznaje się – zgodnie z art.58 ust.1 pkt 5 – za spełniony, gdy ubezpieczony, u którego niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym łącznie 5 lat. Ust.2 art.58 precyzuje przy tym, że okres, o którym mowa w art.58 ust.1 pkt 5 powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Z kolei art.58 ust.4 stanowi, że przepisu ust.2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o których mowa w art.6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny. Ten ostatni przepis wszedł w życie z dniem 23 września 2011r. na mocy art.1 pkt 1 ustawy nowelizującej z dnia 28 lipca 2011r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2011r. Nr 187, poz.1112). Przed tą datą obowiązywał utrwalony w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym renta z tytułu niezdolności do pracy przysługiwała ubezpieczonemu, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet lub 25 lat dla mężczyzn oraz był całkowicie niezdolny do pracy – art.57 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (t.j. Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz.353 ze zm.), bez potrzeby wykonywania przewidzianego w art.58 ust.2 tej ustawy pięcioletniego okresu składkowego i nieskładkowego przypadającego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy (uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006r. – OSNP 2006r. Nr 19-20, poz.305).

Przypomnieć w tym miejscu należy, iż zgodnie z art.12 ustawy emerytalnej niezdolną do pracy w rozumieniu tej ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Art.13 ust.1 ustawy emerytalnej stanowi z kolei, iż przy ocenie stopnia i przewidzianego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;
- 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Z powołanych unormowań wynika wprost, iż analiza kwestii spełnienia przez matkę powoda M. K. (1) warunków nabycia prawa do renty powinna w pierwszej kolejności uwzględniać datę powstania niezdolności do pracy tej osoby, a w szczególności datę powstania całkowitej bądź częściowej jej niezdolności do pracy. Jak już wskazano wyżej art.65 ust.2 ustawy emerytalnej stanowi, iż przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy. Jednak istotną dla rozstrzygnięcia sprawy okolicznością było także to, czy przed datą śmierci ((...)) M. K. (1) była również całkowicie bądź częściowo niezdolna do pracy, gdyż dopiero ustalenie dat tego rodzaju niezdolności powstało na dokonanie istotnych dla rozstrzygnięcia sporu ustaleń czy w dziesięcioleciu przed

powstaniem niezdolności do pracy posiadała ona wymagany okres składkowy i nieskładkowy, bądź była ona nawet zwolniona za spełnienie tego warunku nabycia prawa do świadczenia.

Rozstrzygnięcie tej kwestii wymagało uzyskania wiadomości specjalnych i dlatego Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii zespołu biegłych sądowych o specjalnościach adekwatnych do schorzeń, którymi dotknięta była M. K. (1): specjalisty neurologa, specjalisty neurochirurga – neurologa i specjalisty chorób wewnętrznych – nefrologa.

Zespół biegłych sądowych w powyższym składzie wydał w toku procesu cztery pisemne opinie z dnia: 14 grudnia 2013r. (k.99-100), z dnia 30 marca 2014r. (k.121), z dnia 6 grudnia 2014r. (k.260) oraz z dnia 14 kwietnia 2015r. (k.310 a.s.), a ponadto biegli neurolog i nefrolog złożyli także ustne wyjaśnienia pisemnych opinii na rozprawie (e – protokół rozprawy k.288 tomu II a.s.). Potrzeba wydawania kolejnych opinii uzupełniających przez powołany w sprawie zespół biegłych sądowych wynikała z gromadzenia w toku procesu dokumentacji leczenia M. K. (1) w wielu jednostkach organizacyjnych służby zdrowia. Jednostki te były wskazywane przez stronę odwołującą się na kolejnych etapach procesu.

Biegli sądowi neurochirurg – neurolog, neurolog i nefrolog rozpoznali u M. K. (1):

- przewlekłe kłębkowe zapalenie nerek,
- przebyte zatrucie ciążowe z zespołem nerczycowym i wtórnym nadciśnieniem tętniczym,
- krwotok podpajęczynówkowy z pękniętego tętniaka tętnicy środkowej mózgu lewej z wtórnym obrzękiem mózgu.

Początkowo - nie dysponując pełną dokumentacją dotyczącą leczenia M. K. (1) – ustalili oni:

- w opinii z dnia 14 grudnia 2013r., że schorzenia powyższe były przyczyną co najmniej częściowej niezdolności do pracy tej osoby przed dniem 17 lutego 2012r. oraz, że jej zgon w (...) był spowodowany następstwami krwotoku podpajęczynówkowego z pękniętego tętniaka tętnicy środkowej mózgu lewej (k. 99-100),

- w opinii z dnia 30 marca 2014r., i po ponownej analizie dokumentacji medycznej, w tym pochodzącej z SPZOZ w S., że M. K. z powodu wyżej wskazanych schorzeń była co najmniej częściowo niezdolna do pracy przed dniem 17 lutego 2012r., przy czym dodatkowo rozpoznali u niej skłonności do infekcji górnych dróg oddechowych, zapaleń gardła, migdałków podniebiennych od maja 1998r. Natomiast wobec braku informacji o nadciśnieniu tętniczym oraz zmian w badaniu moczu o charakterze białkomoczu oraz kolejnych obserwacji poczynionych w 2005r. i wskazujących na początkowe wystąpienie nadciśnienia i niewielkiego białkomoczu o charakterze przemijającym, jak również kolejnych wizyt u lekarza (przedłużających leczenie nadciśnienia w odstępach 2-3 miesięcznych, a od lipca 2009r. wobec braku informacji o zwolnieniach lekarskich oraz konieczności wykonania specjalistycznych badań diagnostycznych) ustalili, iż częściowa jej niezdolność do pracy powstała w okresie późniejszym niż od dnia 9 kwietnia 2008r. i okres następnych 18 miesięcy od ustania zatrudnienia (opinia k.121 a.s.),

- w opinii z dnia 6 grudnia 2014r.(na podstawie przedłożonej dodatkowo dokumentacji k.149 – 192), iż w dokumentacji tej stwierdzono, iż z powodu stanu przedrzucawkowego w dniu 28 października 2000r. stwierdzono u M. K. białkomocz i nadciśnienie – rozwiązując ciążę cesarskim cięciem. W okresie następnej ciąży w 2004r. w wyniku zatrucia ciążowego (w którym występowały objawy wysokiego ciśnienia krwi i białkomocz - wykładniki uszkodzenia nerek) doszło do obumarcia ciąży i rozwiązania jej w szpitalu w styczniu 2005r. Po tym zdarzeniu M. K. podlegała kontroli w poradni nefrologicznej, jednak prowadzona wówczas obserwacja nie zakończyła się wdrożeniem innowacyjnych metod diagnostycznych dotyczących nerki, prawdopodobnie z powodu postępującej poprawy jej wydolności. Biegli wskazali na ostatnią informację z poradni z marca 2006r. potwierdzającą istnienie niewielkiego białkomoczu przy zachowaniu funkcji nerek. W ich ocenie ta dokumentacja potwierdza tezę wcześniej przez nich przyjętą, zgodnie z którą w początkowym okresie zaburzenia dotyczące funkcji nerek i nadciśnienia miały charakter przemijający i nie kwalifikowały jej do orzeczenia długotrwałej niezdolności do pracy. Wobec tego podtrzymali oni

swoją uprzednią opinię, iż częściowa niezdolność M. K. do pracy powstała w okresie późniejszym niż 9 kwietnia 2008r. i okres następujących 18 miesięcy (k.260 a.s.).

Wyjaśniając na rozprawie powyższe pisemne opinie biegły neurolog wskazał, iż przyczyną śmierci M. K. (1) było zdarzenie nagłe w postaci pęknięcia tętniaka tętnicy środkowej, w wyniku czego doszło do krwotoku podpajęczynówkowego. U osoby tej tętniak, który pękł był – według biegłego – tętniakiem dużym. Ryzyko jego pęknięcia było większe niż tętniaka małego. Tętniak, który pękł nie był wcześniej wykryty, a nadciśnienie wtórne, które występowało u M. K. (1) mogło mieć wpływ na rozwój tego tętniaka i na jego pęknięcie. Biegły neurolog zauważył przy tym, że tej wielkości tętniak rozwijał się w jej organizmie w latach, prawdopodobnie przez kilka lat. Zarówno biegły neurolog, jak i biegły nefrolog dostrzegli na rozprawie potrzebę ponownej analizy zebranej w sprawie dokumentacji medycznej oraz ponownego rozważenia kwestii daty powstania u ubezpieczonej niezdolności do pracy w kontekście złożonych przez nich ustnych wyjaśnień na rozprawie (e-protokół rozprawy k.288).

W kolejnej swojej pisemnej opinii z dnia 14 kwietnia 2015r. biegli – po zapoznaniu się z dodatkową dokumentacją medyczną z leczenia specjalistycznego M. K. (1) w październiku 2005r. w Katedrze i Klinice (...), Nadciśnienia (...) Szpitala (...) im. dr A. J. w B. wraz z wynikami badania bioptycznego nerki (k.310 a.s.) – podtrzymali swoją uprzednią opinię co do orzeczonej częściowej niezdolności do pracy M. K. (1), ale skorygowali oni tę opinię co do czasu powstania tej niezdolności. Biegły neurolog i nefrolog ustalili, iż istniejące u niej schorzenia w postaci przewlekłego kłębkowego zapalenia nerek, przebytego zatrucia ciążowego z następowym krwotokiem podpajęczynówkowym z wtórnym obrzękiem mózgu były przyczyną co najmniej częściowej niezdolności do pracy od czasu hospitalizacji tej osoby w październiku 2005r.

W oparciu o dodatkową dokumentację lekarską (wyżej wskazaną), w tym wynik badania bioptycznego nerki (potwierdzający utrzymywanie się zmian w moczu pod postacią białkomoczu nerczycowego, erytrocyturii i wysokiego ciśnienia po zakończonej ciąży z objawami stanu przedzruciawkowego) biegli orzekli o możliwości przejścia choroby nerek w fazę przewlekłą – co skutkowało częściową niezdolnością do pracy M. K. (1) od października 2005r.

Uzasadniając powyższe ustalenia (i korektę swego wcześniejszego stanowiska) zwrócili oni uwagę na to, iż dwukrotne epizody stanu przedzruciawkowego, przebiegające z bardzo wysokimi wartościami, mogły stanowić czynnik inicjujący zmiany naczyniowe – w tym tętniaka tętnicy mózgowej lub przyspieszyć jego rozwój.

Dane z piśmiennictwa (Vinters, Hammond – 2005r.) – zdaniem biegłych – potwierdzają, że ryzyko pęknięcia tętniaka workowatego zależy przede wszystkim od jego wielkości i wynosi:

- 0% dla tętniaka o średnicy < niż 7mm;
- 2,6% dla tętniaka o średnicy < od 7 do 12 mm;
- 14,5% dla tętniaka o średnicy od 13 do 24mm;
- 40% dla tętniaka o średnicy > 25mm.

W ocenie biegłych można zatem założyć, iż tętniak u orzekanej M. K., który uległ pęknięciu, musiał osiągnąć znaczną wielkość – co trwało zapewne kilka lat. W przypadku orzekanej, gdyby wcześniej udało się wykonać badania diagnostyczne (w tym badanie angiograficzne naczyń mózgowych), to z powodu dużego tętniaka zagrażającego pęknięciem M. K. (1) zostałaby uznana za osobę co najmniej niezdolna do pracy do czasu podjęcia stosownego leczenia.

W konkluzji swojej opinii biegli sądowi specjaliście neurolog i nefrolog uznali M. K. (1) za osobę częściowo niezdolną do pracy od października 2005r.

Zastrzeżenia do tej opinii wniósł organ rentowy, który – powołując się na stanowisko Przewodniczącego Komisji Lekarskich ZUS – podnosił, iż fakt dekompensacji w czasie ciąży nie jest dowodem na istnienie nieprzerwanej

niezdolności do pracy od roku 2005. Zdaniem organu rentowego zmiana daty powstania niezdolności do pracy jest oparta na przypuszczeniach, a nie dowodach medycznych.

W związku z tymi zastrzeżeniami organ rentowy wniósł ustosunkowanie się do nich przez biegłych sądowych w opinii uzupełniającej, a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku organ ten wniósł o oddalenie odwołania (pismo procesowe pełn. ZUS – k.322 t.II akt sprawy).

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy i rozważając wniosek organu rentowego, którego celem była kontynuacja postępowania dowodowego Sąd Okręgowy uznał, iż zebrane w sprawie dowody są wystarczające do merytorycznego rozpoznania sprawy.

Zastrzeżenia organu rentowego zgłoszone w piśmie procesowym z dnia 8 maja 2015r. do opinii biegłych z dnia 14 kwietnia 2015r. ograniczały się do dwuzdaniowej wypowiedzi o charakterze stricte polemicznym i nie opierały się na argumentach merytorycznych. Organ rentowy twierdząc, iż fakt dekompensacji w czasie ciąży nie jest dowodem na istnienie nieprzerwanej niezdolności do pracy od 2005r. pominął zupełnie argumentację medyczną biegłych sądowych opartą na rozważaniu nowych dowodów z dokumentów dotyczących leczenia M. K. (1) (z października 2005r. w Szpitalu (...) im. dr A. J. w B. Katedrze i Klinice (...), (...)) oraz opierającą się na specjalistycznej wiedzy medycznej analizie stanu zdrowia ubezpieczonej – analizie odwołującej się do etiologii schorzeń na które ona cierpiała i wzajemnego ich oddziaływania na siebie. W ocenie Sądu Okręgowego zmiana stanowiska biegłych sądowych co do daty powstania częściowej niezdolności do pracy M. K. (1) nie była oparta na przypuszczeniach lecz na szczegółowej i precyzyjnej analizie zebranych w sprawie dowodów i merytorycznych argumentów natury medycznej, znajdujących potwierdzenie w literaturze naukowej. Rozwój tętniaka tętnicy środkowej mózgu musiał – zdaniem biegłych – przebiegać przez okres kilku lat, co potwierdzają dane z piśmiennictwa medycznego analizującego etiologię i rozwój tego rodzaju schorzeń. Dostrzec w tym miejscu należy, iż M. K. (1) wykonywała w okresie swojej aktywności zawodowej wyłącznie pracę fizyczną szwaczki, z którą wiązały się trudne warunki pracy związane – jak wskazują zasady doświadczenia życiowego – z pozycją wymuszoną, pracą zmianową czy hałasem.

Okoliczność braku zdiagnozowania istniejącego w jej organizmie schorzenia oraz rozwoju tego schorzenia (tętniaka tętnicy mózgu) nie może pozbawiać osoby wnioskującej o świadczenie z ubezpieczenia społecznego – samo przez się – prawa do tego świadczenia.

Organ rentowy, podnosząc zarzut oparcia przez biegłych sądowych w opinii z dnia 14 listopada 2015r. zmiany daty niezdolności M. K. do pracy wyłącznie na przypuszczeniach (a nie dowodach medycznych), w żaden sposób nie argumentował tego zarzutu.

Dla Sądu Okręgowego oczywistym jest, iż opinia biegłych sądowych z dnia 14 kwietnia 2015r. opierała się na rozważeniu zebranych w sprawie dowodów (w tym pozyskiwanej w kolejnych etapach procesu dokumentacji leczenia M. K.), i to te dowody oraz ich szczegółowa analiza dokonana przez biegłych spowodowały zmianę ich pierwotnego stanowiska w zakresie daty orzeczonej częściowej niezdolności do pracy. Argumenty biegłych przedstawione w tej opinii odwoływały się do dorobku naukowego z zakresu neurologii i nefrologii, który z natury rzeczy ma charakter teoretyczny. Jednak nie można powiązań przyczynowo – skutkowych oraz logicznych prezentowanych przez biegłych utożsamiać z czystymi przypuszczeniami i brakiem medycznych dowodów.

Opinia biegłych sądowych z dnia 14 kwietnia 2015r. (opierająca się na tej dokumentacji dotyczącej leczenia M. K., którą ostatecznie udało się zebrać w toku postępowania dowodowego) była wiarygodna i obdarzona taką mocą dowodową, która – w ocenie Sądu Okręgowego - pozwoliła na dokonanie ustalenia, iż M. K. (1) była częściowo niezdolna do pracy już od października 2005r. aż do chwili swojej śmierci.

W dziesięcioleciu liczonym od 1 października 2005r. legitymowała się ona co najmniej 5-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, co wynika z analizy raportu ustalenia uprawnień do świadczenia (k.59 akt sprawy) i z dowodów ze świadectw pracy zebranych w aktach rentowych. W okresie od 1 listopada 1995r. do 30 listopada 2000r. posiadała ona okres składkowy w wymiarze 5 lat i 1 miesiąca. Ponadto ustalona przez biegłych częściowa niezdolność do pracy

tej osoby w październiku 2005r. powstała w okresie składkowym, o którym mowa w art.57 ust.1 pkt 3 (vide: raport ustalenia uprawnień – k.59 a.s.).

M. K. (1) spełniała zatem wszystkie warunki nabycia prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy już w październiku 2005r.

Małoletni powód D. K. nabył zatem prawo do wnioskowanej w rozpoznawanej sprawie renty rodzinnej na podstawie art.65 ust.1 i art.67 ust.1 pkt 1 w związku z art.57 i art.58 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Mając to na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art.477⁽¹⁴⁾ § 2 K.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając małoletniemu wnioskodawcy prawo do renty rodzinnej od dnia śmierci jego matki albowiem wniosek o rentę rodzinną został złożony przed upływem (...) od tego tragicznego zdarzenia (art.129 ust.2 ustawy emerytalnej).

W punkcie II wyroku Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności (...) Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (art.118 ust.1a ustawy emerytalno – rentowej) albowiem istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ustalenia dokonane zostały w postępowaniu sądowym na podstawie dowodów (dokumentacja medyczna), którymi nie dysponował organ rentowy w postępowaniu administracyjnym. Dowody te kompletowane były w toku całego postępowania dowodowego i ostatecznie miały istotny wpływ na treść opinii biegłych sądowych.

SSO Janusz Madej